

The Role of Personality Disorders in the Commission of Sexual Crimes: A Case Study of Criminals with a Record of Sexual Crimes in Tehran

Saman Abdolahi

- Assistant Professor, Department of Law, Naragh Branch, Islamic Azad University, Markazi, Iran

*. Corresponding Author: Email: samanabdollahi@iau.ac.ir

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

Publisher:

Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:

Original Research

Doi:

10.22034/jclc.2024.479610.2049

Received:

22 August 2024

Accepted:

12 November 2024

Published:

5 September 2024

ABSTRACT

Field and Aims: Committing sexual crimes as one of the most important crimes in society has different causes, the most important of which can be personality and psychological disorders. Based on this, the aim of this research is to investigate personality disorders and committing sexual crimes in criminals with a record of sexual crimes in Tehran prisons in 2024.

Method: Since the research method has a direct and close relationship with the research topic, in this research, two documentary and survey methods were used, and sources and documents were referred to study theories and obtain information, and to measure and analyze the role of personality disorders. In the commission of sexual crimes, the survey method has been used in data collection, organizing them and the possibility of

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

statistical operations on the information.

The statistical population is the criminals with a history of sexual crimes in the prisons of Tehran in 2024, and 212 of them were selected as the sample size using the Lin and Morgan table. The tool for collecting and measuring the variables in this research has been made by the researcher according to the research method and the type of research.

Findings and Conclusions: In the test of research hypotheses, there is a significant relationship between the amount of psychopathy, the amount of self-control and the amount of stubbornness in people and the commission of sexual crimes. According to the coefficients obtained in the path analysis, the independent variable of psychopathy with a coefficient of 0.66 has the greatest impact on the commission of sexual crimes, and according to the positive relationship coefficient, the higher the level of psychopathy in people, the more likely and prediction the commission of sexual crimes is. becomes more in an inverse relationship, where the regression coefficient is -0.57, the self-control variable and its increase decrease the commission of sexual crimes. Finally, the independent variable of stubbornness has a positive and direct effect on committing sexual crimes with a coefficient of 0.46.

Keywords: Personality disorders, Sex crimes, Ex-offenders, Prison, Sex offenders.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Author Contributions:

Saman Abdolahi: Conceptualization, Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Data Curation, Writing - Original Draft, Writing - Review & Editing, Visualization, Supervision, Project administration.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Abdolahi, Saman. "The Role of Personality Disorders in the Commission of Sexual Crimes: A Case Study of Criminals with a Record of Sexual Crimes in Tehran" *Journal of Criminal Law and Criminology* 12, no. 24 (September 5, 2024), 261-284.

Extended Abstract

Sexual crimes represent a significant societal issue influenced by a myriad of factors, among which personality and psychological disorders are particularly critical. It is widely acknowledged that personality traits play a central role in criminal behavior, significantly affecting the likelihood of committing such offenses. Furthermore, there exists a meaningful correlation between specific personality disorders and the types of crimes perpetrated. Within the field of psychopathology, personality disorders hold a distinctive position, and understanding their relationship with sexual offenses is essential for both identifying offenders and implementing effective prevention strategies.

Personality disorders are also likely to heighten the risk of recidivism among offenders. Individuals who commit sexual offenses constitute a heterogeneous group, frequently displaying a range of underlying psychiatric conditions or personality disorders. The complexity of sexual crimes arises from the interplay of various factors, including sexual thoughts, social values, psychological needs, and underlying mental illnesses. While some offenders may simply struggle to conform their behavior to legal and social norms, many exhibit significant psychological issues that correlate with their sexually aggressive actions. This study aims to explore the connection between personality disorders and sexual crimes among repeat offenders in Tehran's prisons in 2024. To achieve this, both documentary and survey research methods were employed. The documentary approach involved a review of relevant theories and resources, while the survey method was utilized to collect, organize, and statistically analyze data. Using the Lin and Morgan table, a sample of 212 individuals from the population of sexual offenders in Tehran's prisons was selected.

The research instrument was a researcher-developed questionnaire, which was validated for face validity by domain experts and demonstrated reliability with a Cronbach's alpha coefficient exceeding 0.7. Sexual crimes are perceived as violent and degrading acts perpetrated against victims, typically involving coercion and force. These offenses frequently occur without the victim's consent and are accompanied by significant psychological pressure and fear.

Even in instances where the victim is unable to provide rational consent due to mental incapacity or age, such actions are classified as rape and are subject to legal penalties. Despite their severity, sexual offenses are often underreported due to victims' feelings of shame, fear of further harm, and

a pervasive lack of trust in the justice system. Research indicates a robust association between mental disorders and the perpetration of sexual offenses, with specific disorders elucidating the likelihood of such crimes. Therefore, addressing the issues arising from these offenses necessitates the implementation of preventive strategies, particularly focusing on the treatment of mental disorders in individuals with a history of sexual offenses. The study revealed a significant relationship between levels of psychopathy, self-control, and stubbornness in individuals and their commission of sexual crimes. Path analysis indicated that psychopathy (with a coefficient of 0.66) exerts the most substantial influence on the likelihood of committing sexual offenses; as psychopathic traits increase, so too does the propensity for such crimes. Conversely, self-control (with a negative regression coefficient of -0.57) was found to decrease the likelihood of sexual offenses, suggesting that higher self-control is associated with a reduction in such behaviors. Furthermore, stubbornness displayed a positive correlation with the commission of sexual crimes, demonstrating a direct effect with a coefficient of 0.46.

نقش اختلالات شخصیت در ارتکاب جرایم جنسی (مورد مطالعه: مجرمان سابقه‌دار جرایم جنسی شهر تهران)

سامان عبدالمولی

- استادیار، گروه حقوق، واحد نراق، دانشگاه آزاد اسلامی، نراق، ایران.
Email: samanabdollahi@iauo.ac.ir

چکیده:

زمینه و هدف: ارتکاب جرایم جنسی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین جرایم جامعه دارای علل متفاوت بوده که مهم‌ترین آنها می‌تواند اختلالات شخصیتی و روانی باشد. بر همین اساس، هدف این پژوهش بررسی اختلالات شخصیت و ارتکاب جرایم جنسی در مجرمان سابقه‌دار این نوع جرایم، در زندان‌های شهر تهران در سال ۱۴۰۳ است.

روش پژوهش: در این پژوهش از روش پیمایشی استفاده شده است. برای مطالعه نظریه‌ها و کسب اطلاعات، به منابع و اسناد مرتبط رجوع شده است. همچنین، برای سنجش و تحلیل نقش اختلالات شخصیت در ارتکاب جرایم جنسی، از روش پیمایش در گردآوری داده‌ها، مرتب‌سازی آنها و امکان عملیات آماری روی اطلاعات از این روش استفاده شده است. جامعه آماری مجرمان سابقه‌دار جرایم جنسی در زندان‌های شهر تهران در سال ۱۴۰۳ هستند. بر اساس جدول لین و مورگان، لین و مورگان ۲۱۲ نفر از آنها به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری و اندازه‌گیری

کپی‌رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کپی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوقی نزد نویسنده (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوقی منتشر می‌شوند با دسترسی آزاد هستند. مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

نوع مقاله:
پژوهشی

DOI:

10.22034/jlc.2024.479610.2049

تاریخ دریافت:

۱ شهریور ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۲۲ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار:

۱۵ اسفند ۱۴۰۳

متغیرها در این تحقیق یک پرسشنامه محقق ساخته که با توجه به روش و نوع تحقیق طراحی شده است. یافته‌ها و نتایج: در آزمون فرضیات پژوهش، رابطه معنی‌داری بین میزان روان‌پریشی، میزان خودکنترلی و میزان سخت‌مزاجی افراد و ارتکاب جرایم جنسی وجود دارد. با توجه به ضرایب به دست آمده در تحلیل مسیر، متغیر مستقل روان‌پریشی با ضریب $0/66$ ، بیشترین تأثیر را بر ارتکاب جرایم جنسی دارد؛ با توجه به مثبت بودن ضریب رابطه هرچقدر میزان روان‌پریشی در افراد بیشتر باشد، احتمال و پیش‌بینی ارتکاب جرایم جنسی نیز بیشتر می‌شود. از سوی دیگر، در رابطه معکوس، متغیر خودکنترلی با ضریب رگرسیون $0/57$ - نشان می‌دهد که افزایش خودکنترلی منجر به کاهش ارتکاب جرایم جنسی می‌شود. در نهایت، متغیر مستقل سخت‌مزاجی با ضریب $0/46$ ، تأثیر مثبت و مستقیمی بر ارتکاب جرایم جنسی دارد.

کلیدواژه‌ها:

اختلالات شخصیت، جرایم جنسی، مجرمان سابقه‌دار، زندان، مجرمان جنسی.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان:

سامان عبدالهی: استفاده از نرم افزار، روش‌شناسی، استفاده از نرم افزار، اعتبار سنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - پیش نویس اصلی، نوشتن - بررسی و ویرایش، تصویرسازی، نظارت، مدیریت پروژه.

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

عبدالهی، سامان. «نقش اختلالات شخصیت در ارتکاب جرایم جنسی (مورد مطالعه: مجرمان سابقه‌دار جرایم جنسی شهر تهران)». مجله پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی، ۱۲، ش. ۲۴ (۱۵ اسفند، ۱۴۰۳)، ۲۰۰-۲۲۰.

مقدمه

اختلالات شخصیت، از جمله اختلالاتی هستند که در آسیب‌شناسی روانی جایگاه خاصی را به خود اختصاص می‌دهند. این اختلالات از دیرباز در هاله‌ای از ابهام قرار داشته‌اند و به راحتی نمی‌توان به سبب‌شناسی، تشخیص و درمان آن‌ها پرداخت؛ زیرا که در رویکردهای متفاوت، طبقه‌بندی‌های ویژه‌ای مطرح می‌شود و سیر و پیش‌آگهی در افراد با اختلال شخصیت یکسان نیست. به‌طور کلی، می‌توان مطرح کرد که اختلالات شخصیت از دیدگاه‌های نظری متفاوت بوده و همواره الگوهای غیر انطباقی رفتار را در افراد مبتلا به اختلالات شخصیت نشان می‌دهند.^۱ شخصیت را می‌توان مجموعه صفات هیجانی و رفتاری تعریف نمود که مشخص‌کننده شخص در زندگی روزمره او در شرایط معمولی است؛ شخصیت هر فرد معمولاً ثابت و قابل پیش‌بینی است. فقط وقتی صفات شخصیتی انعطاف‌ناپذیر و ناسازگار شده و اختلال کارکردی قابل ملاحظه یا ناراحتی ذهنی به وجود می‌آورند، تشخیص اختلال شخصیت داده می‌شود. افراد مبتلا به این اختلال الگوهای ثابت و ناسازگار در درک و تعامل با محیط خود دارند. این بیماران، به‌ویژه در مقایسه با کسانی که به اختلالات اضطرابی، افسردگی یا وسواسی مبتلا هستند، احتمال بیشتری دارد که از درمان روان‌پزشکی سرباز بزنند. اختلالات شخصیت به‌گونه‌ای است که در صورت تغییر شرایط محیطی، همچنان برای فرد قابل قبول است و تغییرات آن برای ایگو پذیرفتنی است. بیماران مبتلا به اختلالات شخصیت، به‌ندرت از علائم خود ناراحت می‌شوند و بنابراین به‌عنوان افرادی بی‌علاقه به درمان و گاهی اوقات علاج‌ناپذیر شناخته می‌شوند.^۲ در شناسایی عوارض اختلال شخصیت، می‌توان بسیاری از آسیب‌های اجتماعی را با آن مرتبط دانست. رایج‌ترین اختلال شخصیتی که در آسیب‌شناسی اجتماعی مطرح است، اختلال شخصیت ضداجتماعی است. افراد مبتلا به این اختلال معمولاً مشکلات قانونی دارند و همواره با مسئولان انتظامی درگیرند. این افراد به‌عنوان مجرم شناخته می‌شوند.^۳ اختلال شخصیت ممکن است موجب افزایش ارتکاب برخی جرایم شود. در زمینه انحرافات اجتماعی، تناقضات چشمگیری وجود دارد، چرا که ملاک و معیارهای دقیقی در راستای طبقه‌بندی انحرافات اجتماعی مشاهده نمی‌شود و به راحتی نمی‌توان اطلاعات دقیقی را در زمینه سبب‌شناسی آن ارائه کرد. ارتکاب جرایم جنسی به‌عنوان یکی از انحرافات اجتماعی، نه تنها

۱. مهدی قراچه‌داغی. بهداشت روانی. (تهران: انتشارات ارسباران. ۱۳۷۶). ۴۸.

۲. نصرالله پورافکاری. فرهنگ جامع روان‌شناسی - روان‌پزشکی انگلیسی - فارسی. (تهران: چاپ نوبهار. ۱۳۹۱). ۳۴۲.

۳. محمدرضا میرزایی. آسیب‌شناسی اجتماعی. (تهران: انتشارات انجمن مبارزه با بیسوادگی. ۱۳۷۵). ۳۳.

با نظریه‌های معتبر، بلکه با یافته‌های یکسان مطرح می‌گردد، در این زمینه، نظریه‌های متفاوتی در توصیف و تبیین آن و یافته‌های کاملاً متناقضی در شناسایی این عارضه به دست می‌آید؛ بنابراین، ضعف در اطلاعات و تناقض یافته‌ها در حیطه سبب‌شناسی ارتکاب جرایم جنسی، به‌عنوان منبع مسئله شناخته می‌شود که می‌تواند سردرگمی‌های فراوانی را به وجود آورد.

بر همین اساس، دلایل ارتکاب جرایم جنسی تنها به یک عامل خاص محدود نمی‌شود، بلکه عوامل متعددی در این زمینه نقش دارند؛ بنابراین، انجام پژوهش در حوزه ارتکاب جرایم می‌تواند بستر مناسبی را برای کسب اطلاعات دقیق‌تر فراهم سازد؛ زیرا آسیب‌های اجتماعی، مشکلات فرهنگی، سیاسی و اقتصادی فزاینده‌ای را برای این افراد ایجاد می‌کند.

افراد مبتلا به آسیب‌های اجتماعی و شاید آسیب‌های روانی اثرات گسترده‌ای بر شرایط وقوع جرم دارند. موضوع ارتکاب جرایم جنسی از مهم‌ترین مباحث انحرافات اجتماعی بوده و نه تنها با آسیب‌های روانی ارتباط داشته بلکه می‌تواند آسیب‌های اجتماعی را توسعه دهد. این قشر خاص از جامعه، به دلیل مشکلات شخصیتی و شاید خانوادگی که دارند، مرتکب جرایم جنسی می‌شوند و در نتیجه نیازمند کمک و حمایت‌های روانی هستند. از همین رو، پژوهش حاضر به نقش اختلالات شخصیت در ارتکاب جرایم جنسی در میان مجرمان سابقه‌دار جرایم جنسی شهر تهران می‌پردازد.

۱- پیشینه پژوهش

فتحی، زاهدی و صابری (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان «واکاوی جرم‌شناختی موارد اختلالات انحرافی جنسی ارجاع شده به کلینیک‌های تخصصی روان‌شناسی شهر تهران»، به این نتیجه رسیده‌اند که ضعف مؤلفه تربیتی والدین و فضای نامناسب خانوادگی آنان در سنین رشدی، نقش بسزایی در ایجاد انحرافات جنسی در آنان داشت. از بین مؤلفه‌های جرم‌شناختی متعدد، برچسب زنی‌های نامناسب و معاشران ترجیحی افتراقی ناسالم، تقویت‌کننده‌های رفتار انحرافی طبق نظریه تقویت فرق‌دار در جرم‌شناسی، نقش بسیار مهم‌تری در شروع و پایداری انحرافات در آنان داشته که این موارد در کنار مشکلات متعدد روان‌شناختی در منحرفین جنسی و حوادث مهم زندگی در سیر مراحل رشدی آنان طبق مفاهیم نظریه جرم‌شناسی رشدمدار، در ایجاد اختلالات انحرافی جنسی در آنان مؤثر بود.

بنابراین، استفاده از راهکارهای پیشگیری رشدمدار مانند برنامه‌های تربیت مدار و فردمدار می‌تواند سبب پیشگیری از انحرافات جنسی گردد.

غلامی، رهنورد واقف و سلطانی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «تحلیل علت شناختی جرم تجاوز به

عنف از منظر روان‌شناسی» به این نتیجه رسیده‌اند که پس از دوره‌های بسیاری که مطالعات انجام‌شده در خصوص تجاوز جنسی، صرفاً به بزه دیده این جرم معطوف می‌شد؛ در دهه‌های اخیر، پیشرفت علوم پزشکی و روان‌پزشکی و ارتباط آنها با جرم‌شناسی، توجه به سمت شناخت علل و عوامل ارتکاب این جرم از منظر ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری بزه‌کاران معطوف شده است. تیپ‌شناسی گراث و تیپ‌شناسی مرکز درمانی ماساچوست^۴ دو الگوی معروف از تیپ‌شناسی ارائه‌شده در خصوص مرتکبان تجاوز جنسی هستند.

۲- اختلالات شخصیت و ارتکاب جرایم جنسی

رابطه بین اختلالات شخصیت و ارتکاب جرایم جنسی، هم در شناسایی مجرمان و هم در پیشگیری از ارتکاب جرم مؤثر است. اختلالات شخصیتی می‌توانند شامل اختلالات درونی (اختلالات با علائم اضطراب، افسردگی و جسمی برجسته)، اختلالات بیرونی (اختلالات با رفتار تکانشی، مخرب و مصرف مواد مخدر) و یا اختلالات عصبی شناختی^۵ باشند.^۶

اختلالات شخصیت، به‌طور کلی، منعکس‌کننده یک الگوی پایدار از تجربه و رفتار درونی است. افراد مبتلا به اختلالات شخصیت ممکن است ادراک تحریف‌شده‌ای از واقعیت داشته باشند و پاسخ‌های عاطفی غیرعادی را تجربه کنند. همچنین، این نوع اختلالات می‌توانند بر جنبه‌های مختلف زندگی، از جمله روابط، کار و عملکرد کلی تأثیر منفی بگذارند.^۷

بنابراین، برخی از اختلالاتی که در شخصیت افراد با احتمال بالای ارتکاب جرایم جنسی در ارتباط است مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۱- روان‌پریشی و ارتکاب جرایم جنسی

گاهی ریشه انحرافات جنسی در سیستم روانی مرتکب نهفته و باعث وقوع جرم می‌گردد. عدم توجه به شخصیت روانی بزه‌کار، مانعی برای پیشگیری از ارتکاب مجدد آنهاست.^۸ از جمله شخصیت‌هایی

4. MTC

5. Neurocognitive disorders

6. American Psychiatric Association, Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-5-TR, 5th ed. (Arlington, VA: American Psychiatric Association, 2022), 12.

7. Kamron A. Fariba, Vikas Gupta, Tyler J. Torrico, and Ethan Kass, Personality Disorder, (Treasure Island, FL: StatPearls Publishing LLC, 2024), 1.

۸. سمیرا دیباجی شیشوان و دیگران. «جرایم جنسی؛ اختلال روانی یا انحراف اجتماعی؟». کنفرانس آسیب‌شناسی، ریشه‌یابی و ترمیم در روان‌شناسی. شیراز. ۱۳۹۳.

که در ارتکاب جرایم جنسی مورد توجه قرار می‌گیرند، افراد مبتلا به روان‌پریشی هستند. روان‌پریشی به مجموعه‌ای از بیماری‌های روانی اطلاق می‌شود که بر اثر فشارهای بسیار شدید درونی و بیرونی بر فرد عارض گردیده و موجب می‌شود که حیات روانی انسان یعنی قوه فهم، درک، اراده و احساس وی مختل گردد.^۹ همچنین، روان‌پریشی یک ساختار بالینی مرتبط با اختلالات عاطفی و رفتاری است که از عوامل خطر مهم برای رفتارهای محرمانه و ضداجتماعی، تکرار جرم، تکرار جرایم جنسی و خشونت ابزاری در نظر گرفته می‌شود.

در تفکر مرسوم روان‌پزشکی، روان‌پریشی سندرم‌های قابل تشخیص بالینی را تداعی می‌کند. تجارب روان‌پریشی اغلب شامل انحرافات ادراکی، تفکر جادویی، توهمات شنیداری، بصری، بویایی یا هذیان است. این علائم روان‌پریشی ممکن است مزمن یا موقت باشند و درجات مختلفی از ناراحتی را برای فرد ایجاد کنند.^{۱۰}

بر اساس پنج مدل بزرگ شخصیت، محققان بیان کرده‌اند که بعد روان‌پریشی ترکیبی از برون‌گرایی بالا، وظیفه‌شناسی پایین و سازگاری و ترکیبی از روان‌رنجور خوبی پایین و بالا (افسردگی، اضطراب کم، خودآگاهی، آسیب‌پذیری در برابر استرس، تکانش‌گری بالا و خصومت) است. به عنوان مثال، مجرمان روان‌پریش تمایل بیشتری به ارتکاب انواع جرایم دارند و در مقایسه با مجرمانی که مبتلا به روان‌آزاری^{۱۱} نیستند، احتمالاً سریع‌تر مرتکب جرائم جنسی می‌شوند. علاوه بر این، مفهوم‌سازی غالب نشان می‌دهد که روان‌پریشی یک وضعیت مادرزادی با یک مؤلفه ژنتیکی قوی است که توسط عوامل محیطی مانند تجربیات نامطلوب دوران کودکی،^{۱۲} تجربیات آسیب‌زا در دوران کودکی، بدرفتاری با کودک یا نارسایی والدین تشدید می‌شود.^{۱۳}

اسلیپ، لینام و میلر^{۱۴} (۲۰۲۱) پنج مدل بزرگ شخصیت پیشنهاد می‌کند که پنج حوزه عمدتاً

۹. اسمعیل رحیمی نژاد، جرم‌شناسی (تبریز: انتشارات فروزش، ۱۳۹۵)، ۴۷.

10. Jordan Calabrese and Yasir Al Khalili, "Psychosis", National Library of Medicine, National Center for Biotechnology Information, 2023, 2.

۱۱. سایکوپات (Psychopath) یا روان‌آزاری، یک نوع اختلال شخصیتی است که در آن فرد بدون اینکه احساس همدردی، دلسوزی و یا پشیمانی داشته باشد، قادر به آزار دیگران است.

12. Adverse childhood experiences (ACEs)

13. Daniel N. Jones and Robert D. Hare, "The Mismeasure of Psychopathy: A Commentary on Boddy's PM-MRV", Journal of Business Ethics, 138 (2016), 581.

14. Sleep, Lynam & Miller

متفاوت فردی در شخصیت را شامل می‌شوند، از جمله الف) برون‌گرایی ب) باز بودن پ) روان رنجوری ت) توافق پذیری؛ و ث) وظیفه‌شناسی. اسلیپ همچنین اظهار داشت که وظیفه‌شناسی کم، توافق پذیری کم و روان رنجوری بالا باعث افزایش پرخاشگری، پریشانی روانی و رفتارهای ضد اجتماعی و ارتکاب جرم در افراد می‌شود.^{۱۵}

همچنین، نظریه شخصیت ساخته شده توسط آیزنک^{۱۶} (۱۹۶۶) رابطه معنی‌داری را بین رفتار مجرمانه و متغیرهای شخصیت پیشنهاد میکند. بر اساس نظریه، سه عامل اساسی شخصیت شامل روان‌پریشی، برون‌گرایی و روان رنجوری وجود دارد. تحقیقات تجربی نشان می‌دهد که بزه‌کاران در مقیاس روان‌پریشی، در مقایسه با مقیاس برون‌گرایی و روان رنجوری امتیاز بالایی دارند. به‌طور خاص، مقیاس روان‌پریشی کسانی را که در خشونت و جرایم جنسی دخیل هستند، پیش‌بینی می‌کند.^{۱۷}

مطالعات حاکی از آن است که بین انواع جرمی که معمولاً توسط یک زن و مرد روان‌پریش انجام می‌شود، تفاوت‌های قابل توجهی وجود دارد. به‌طور کلی، زنان روان‌پریش کمتر پرخاشگر هستند و به ندرت اعمال مجرمانه خود را در مقایسه با مردان را تکرار می‌کنند. علاوه بر این، در برخی موارد، زنان روان‌پریش سطح قابل توجهی از تکانشگری دارند، این ویژگی اغلب با اختلال شخصیت مرزی مرتبط است. علاوه بر این، تحقیقات مربوط به افراد روان‌پریش در مقایسه با افراد غیر روان‌پریش، نشان می‌دهد که این افراد بیشتر به مجرمان جنسی تبدیل می‌شوند. به‌طور مشابه، دل‌سی، فاکس، فولی و واگن^{۱۸} (۲۰۱۸) اشاره می‌کنند که یک فرد روان‌پریش در مقایسه با جمعیت‌های غیر روان‌پریش، مصرف شدید الکل و مواد مخدر (شامل آزمایش انواع مواد مخدر و شروع مصرف مواد در سنین پایین‌تر) را نشان می‌دهد.^{۱۹} این عوامل گویای آن است که افراد با چنین ویژگی‌هایی گرایش به ارتکاب جرایم جنسی داشته و این افراد تحت تأثیر عوامل دیگری مانند مواد مخدر و الکل گرایش بیشتری به ارتکاب این جرایم با خشونت بیشتر دارند.

15. Chelsea E. Sleep, Donald R. Lynam, and Joshua D. Miller, "A Comparison of the Validity of Very Brief Measures of the Big Five/Five-Factor Model of Personality", *Assessment*, 28, 3 (2021), 740.

16. Eysenck

17. N. K. Tharshini, Fauziah Ibrahim, "Faktor-faktor berisiko yang menyumbang kepada tingkah laku devian: Satu kajian ulasan sistematik: Risk factors that contribute towards deviant behavior: A systematic review", *Perspektif Jurnal Sains Sosial dan Kemanusiaan* 12, 1 (2020), 29.

18. DeLisi, Fox, Fully & Vaughn

19. DeLisi, Matt, et al. "The effects of temperament, psychopathy, and childhood trauma among delinquent youth: A test of DeLisi and Vaughn's temperament-based theory of crime", *International Journal of Law and Psychiatry* 57 (2018), 55.

۲-۲- خودکنترلی و ارتکاب جرایم جنسی

توان مقاومت در برابر کشش‌ها و جاذبه‌های جرایم با اصطلاح خودکنترلی به‌عنوان عامل تغییردهنده نرخ جرم در نظریه عمومی جرم معرفی شده است.^{۲۰} تحقیقاتی که زمینه‌های جرایم را بررسی می‌کند نشان می‌دهد که خودکنترلی پایین به‌طور مداوم با مشارکت در فعالیت‌های مجرمانه جنسی مرتبط بوده است. شواهد تجربی نشان می‌دهد که خودکنترلی پایین با دخالت در بزهکاری، خشونت و رفتار ضد اجتماعی مرتبط است.

ارتکاب جرم بستگی به سطح خودکنترلی افراد دارد؛ به‌طوری که هر چه قدر سطح خودکنترلی افراد پایین‌تر باشد، تمایل به ارتکاب جرم بیشتر است و بالعکس.^{۲۱} از این رو، به گفته بوچیو و بیور^{۲۲} (۲۰۱۶)، افرادی که خودکنترلی پایینی دارند، تکانشگری، خودمحورتر، مستعد رفتارهای پرخطر، غیرمسئولانه و دارای خلق و خوی ناپایدار هستند.^{۲۳} علاوه بر این، براون^{۲۴} (۲۰۱۶) بیان کرد که افراد با خودکنترلی پایین، پنج ویژگی مشترک از خود نشان می‌دهند: الف) کمتر دقیق هستند، کارهای ساده‌ای را ترجیح می‌دهند که به تعهد کمی نیاز دارد و کوتاه‌بین هستند. ب) این افراد به راحتی به سمت رفتار و فعالیت‌های جسورانه‌تر و هیجان‌انگیزتر کشیده می‌شوند پ) آنهایی که خودکنترلی کمتری دارند، تکانشی هستند و تمایل دارند به دنبال ارضای آنی باشند و تمایل دارند فرصت‌ها را بدون در نظر گرفتن خطرات و عواقب چنین رفتارهایی غنیمت بشمارند ت) افرادی که خودکنترلی پایینی دارند، فعالیت‌های ساده را به فعالیت‌های مبتنی بر تمرکز مانند مکالمه طولانی ترجیح می‌دهند. ث) آنهایی که خودکنترلی پایینی دارند، کمتر نگران احساسات افراد دیگر هستند و تحمل ناامیدی و تعارض پایینی دارند.^{۲۵}

از همین رو، خودکنترلی پایین یک پیش‌بینی‌کننده اصلی رفتارهای ناسازگار مختلف مانند دخالت

۲۰. محمد علی حاجی ده آبادی و مجتبی یاسینی نسب. «مقایسه خودکنترلی از منظر هیرشی و فیض کاشانی با تأکید بر محجّه البیضا». پژوهش تطبیقی حقوق اسلام و غرب، ۹ (۱۴۰۱)، ۱۱۹.

۲۱. اکبر علیوردی نیا و عرفان یونسی. «تأثیر میزان خودکنترلی بر ارتکاب جرم در میان دانشجویان». راهبرد فرهنگ، ۲۶ (۱۳۹۳)، ۱۴۴.

22. Boccio & Beaver

23. Cashen M. Boccio, Kevin M. Beaver, "The Influence of Psychopathic Personality Traits, Low Self-Control, and Nonshared Environmental Factors on Criminal Involvement", Youth Violence and Juvenile Justice, 16, 1 (2018), 39.

24. Brown

25. Wesley G. Jennings, The Encyclopedia of Crime and Punishment (John Wiley & Sons, 2016), 21.

در سوء مصرف مواد، سرقت و ارتکاب جرایم جنسی است. طبق گفته فارست، هی، ویدوسون و روک^{۲۶} (۲۰۱۹)، خودکنترلی پایین، احتمال درگیر شدن فرد در فعالیت‌های مجرمانه، خصوصاً جرایم جنسی را در صورت ارائه فرصت‌های مناسب افزایش می‌دهد. این امر به آن دلیل است که عمدتاً آنها قادر به نادیده گرفتن یا پیش‌بینی پیامدهای بالقوه درازمدت اقدامات خود نیستند. علاوه بر این، تعداد زیادی از مطالعات بیانگر آن است که افراد با خودکنترلی ضعیف، احتمال بیشتری دارد که در طیف گسترده‌تری از رفتارهای مجرمانه جنسی قرار گیرند.^{۲۷}

بر اساس تئوری کنترل اجتماعی، گوتفردسون و هیرشی^{۲۸} استدلال می‌کنند که زنان در مقایسه با مردان بیشتر تحت نظارت و مراقبت والدین قرار دارند. تنوع در نوع نظارت والدین که به‌عنوان نتیجه تأثیرات والدینی شناخته می‌شود، باعث می‌شود زنان توانایی بیشتری برای خودتنظیمی رفتار خود داشته باشند، در حالی که فرزند پروری کمتر مؤثر فرزندان پسر منجر به سطوح پایین‌تری از خودکنترلی می‌شود و در نتیجه احتمال مشارکت در جرایم را افزایش می‌دهد. فارست و همکاران (۲۰۱۹) و ماتا، فری، ریچر، شاپ، هرتویگ^{۲۹} (۲۰۱۸) دریافته‌اند که جنسیت و نوع خانواده (پدرسالارانتر در مقابل کمتر مردسالارانه) بر سطح خودکنترلی افراد تأثیر گذار است. به‌عنوان مثال، ماتا و همکاران (۲۰۱۸) به این نکته توجه داشتند که زنانی که در یک خانواده مردسالار بزرگ می‌شوند و تحت نظارت شدید والدین قرار دارند، کمتر تمایل به ارتکاب جرایم جنایی، به‌ویژه رفتارهای جنسی نامتعارف دارند.^{۳۰} همچنین، بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش فتحی، زاهدی و صابری (۱۴۰۳)، ضعف در مؤلفه‌های تربیتی والدین و فضای نامناسب خانوادگی در دوران رشد، نقش بسزایی در ایجاد انحرافات جنسی دارد.

۲-۳- سخت مزاجی^{۳۱} و ارتکاب جرایم جنسی

توسعه انسانی یک پدیده پیچیده است که شامل تأثیر مشترک شرایط اجتماعی-اکولوژیکی و ویژگی‌های

26. Forrest, Hay, Widdowson & Rocque

27. Walter Forrest, et al. "Development of impulsivity and risk-seeking: Implications for the dimensionality and stability of self-control", *Criminology* 57, 3 (2019), 515.

28. Gottfredson and Hirschi

29. Mata, Frey, Richter, Schupp & Hertwig

30. Rui Mata, et al. "Risk preference: A view from psychology", *Journal of Economic Perspectives* 32, 2 (2018), 160.

۳۱. سخت مزاجی به معنای آن است که فرد به سختی با دیگران ارتباط می‌گیرد و ویژگی‌هایی مانند بدقلق بودن، تمایل به بی‌نظمی و معمولاً در برابر تغییرات واکنش سختی دارند.

گرایش فردی است. به این ترتیب، خلق و خوی یک فرد به عنوان یک ویژگی فردی تعریف می‌شود که شامل یک حالت معمولی از واکنش عاطفی به محرک است.

فولدرز، بادن، هاروود، ملدر^{۳۲} (۲۰۱۷) اظهار داشتند که مزاج به طور سنتی به عنوان یک ویژگی عاطفی و رفتاری احساسات در نظر گرفته می‌شود و فرض بر این است که بیشتر از نظر بیولوژیکی ریشه در بلوغ و وراثت دارد. مطالعات بیشتر نیز نشان داده است که کودکانی که به راحتی عصبانی می‌شوند و معمولاً نسبت به اطرافیان خود واکنش منفی نشان می‌دهند، سطح پیوند پایینی با والدین خود دارند (تعامل ضعیف والدین-کودکان) و بیشتر در معرض مشکلات روانی از جمله رفتارهای ضداجتماعی قرار می‌گیرند.^{۳۳}

طبق گفته دل سی و همکاران (۲۰۱۸)، خلق و خوی فرد، منعکس کننده تفاوت‌های پایه در سیستم‌های عصبی مرکزی است که به ویژه شامل مؤلفه‌هایی مانند الف) احساساتی و دمدمی مزاجی ب) واریانس در سطح فعالیت پ) رفتارهایی توأم با کناره‌گیری و ت) خودتنظیمی است.^{۳۴} علاوه بر این، شواهد تجربی نشان می‌دهد که افراد با خلق و خوی دشوار اختلالات خلقی، اختلالات اضطرابی، اختلالات افسردگی اساسی، اختلالات رفتاری مخرب و سوء مصرف مواد مخدر را نیز تجربه می‌کنند. بر این اساس، فولدرز و همکاران (۲۰۱۷) بیان نمودند که کمبودهای خلقی نیز به وقوع جرم و خشونت جنسی کمک می‌کند.^{۳۵} مطالعات دوس سانتوس، فریتس کاسترو و فریتس لینو پینتو^{۳۶} (۲۰۲۰) نیز بیانگر آن است که افراد دارای نظم رفتاری پایین (ریتیمیک) در مقایسه با افراد دارای رفتار بسیار منظم، پرخاشگرتر و بزه‌کارتر هستند.^{۳۷}

شواهد قابل توجهی وجود دارد مبنی بر اینکه تجارب نامطلوب دوران کودکی (شامل اشکال مختلف

Foulds, Boden, Horwood & Mulder .

۳۲

33 . Foulds, James, et al., "High novelty seeking as a predictor of antisocial behaviour in early adulthood", *Personality and mental health* 11.4 (2017), 259.

34 . DeLisi, Matt, et al. "The Effects of Temperament, Psychopathy, and Childhood trauma among delinquent youth: A test of DeLisi and Vaughn's temperament-based theory of crime", *International Journal of Law and Psychiatry* 57 (2018), 58.

35 . Foulds, James, et al. "High novelty seeking as a predictor of antisocial behaviour in early adulthood", *Personality and mental health* 11.4 (2017), 260.

36. Dos Santos, Freitas Castro & Freitas Lino Pinto

37. Margarida Amorim Dos Santos, et al., "The Moral Emotions of Guilt and Shame in Children: Relationship with Parenting and Temperament", *Journal of child and family studies* 29.10 (2020), 2761.

آزار و سوءاستفاده) و عوامل خلقی که به‌طور قابل توجهی با مشکلات رفتاری مرتبط هستند (مربوط به خودتنظیمی عاطفی ضعیف) قابل توجه به نظر می‌رسند. مدل عصبی زیستی نشان می‌دهد که محیط نامطلوب دوران کودکی و سیستم‌های تنظیم کننده استرس (سیستم عصبی خودمختار و محور هیپوتالاموس - هیپوفیز- آدرنال) حساسیت به رفتارهای ضداجتماعی شدید، مانند ارتباط با بزهکاری جنسی را افزایش می‌دهند. علاوه بر این، شواهد موجود نشان داده است که خلق و خوی دشوار، طرد همسالان، مشکلات انضباطی و انتخاب همسالان ضداجتماعی هنگام ورود به مدرسه نیز به تقویت این رفتارها کمک می‌کند.

محققان استدلال کرده‌اند که محیط خانه، وضعیت اجتماعی - اقتصادی و شیوه فرزند پروری تأثیر عمیقی بر خلق و خوی کودک دارد. به‌عنوان مثال، دریافته‌اند که شیوه‌های فرزند پروری منفی مانند (رفتار خشن و یا رفتار سهل گیرانه والدین) به اختلالات رفتاری در میان کودکان کمک می‌کند. علاوه بر این، برخی از محققان نیز تأکید کرده‌اند که نقش‌های والدینی به‌طور قابل توجهی بر خلق و خوی کودکان تأثیر می‌گذارند. دوس سانتوس و همکاران (۲۰۲۰) بیان کرده‌اند که اعمال تنبیه ناسازگار توسط والدین رفتار خشن ممکن است رفتار ضد اجتماعی غیر تهاجمی مانند (سرقت یا فرار مکرر) را در میان نوجوانان مدرسه‌ای تسریع بخشد. علاوه بر این، آنها همچنین دریافته‌اند که دائماً بازخورد منفی والدین را برای رفتارهای جسورانه دریافت می‌کنند، ممکن است عزت نفس پایینی را تجربه کنند و در نتیجه، شروع به نشان دادن رفتار غیرهمکاری و عملکرد غیر منسجم در حین رشد خود کنند.

تحقیقات زیادی نشان داده‌اند که جوانانی با خلق و خوی دشوار که در خانواده‌های محروم از نظر اقتصادی - اجتماعی (مشخص از طریق فقر و بیکاری) رشد می‌کنند و در معرض محیط‌های سمی محله از جمله (دسترسی آسان به باندهای جنایتکار، مواد مخدر یا اسلحه گرم) قرار گرفته‌اند. به شدت در معرض خطر درگیر شدن در رفتارهای بزهکارانه و بزهکاری آینده در مناطق شهری و روستایی هستند.^{۳۸} از این رو، سخت مزاجی از جمله مواردی است که می‌تواند احتمال ارتکاب جرایم جنسی را افزایش دهد و شناخت ارتباط آن با ارتکاب جرم می‌تواند در پیشگیری از آن مؤثر باشد.

۳- روش

از آنجا که روش تحقیق و پژوهش ارتباط مستقیم و نزدیک با موضوع پژوهش دارد، در این پژوهش از دو

38 . Dos Santos, op. cit., 2762

روش اسنادی و پیمایشی استفاده شده است. چنان‌که برای مطالعه نظریه‌ها و کسب اطلاعات، به منابع و اسناد رجوع شده و برای سنجش و تحلیل نقش اختلالات شخصیت در ارتکاب جرایم جنسی از روش پیمایش در گردآوری داده‌ها، منتظم ساختن آنها و امکان عملیات آماری روی اطلاعات از این روش استفاده شده است. با بکارگیری این روش سعی شد تا به آزمون روابط فرضی در فرضیات تحقیق پرداخته شود. جامعه آماری مورد نظر این تحقیق را تمامی مجرمان سابقه‌دار جرایم جنسی در زندان‌های شهر تهران هستند که با استفاده از جدول لین و مورگان ۲۱۲ نفر از آنها به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری و اندازه‌گیری متغیرها در این تحقیق با توجه به روش تحقیق و نوع تحقیق پرسشنامه محقق ساخته است. در نهایت روایی صوری پرسشنامه توسط اساتید خبره در این حوزه و پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ با ضریب بالای ۰/۷ به تأیید رسیده است.

۴- یافته‌های پژوهش

یافته‌های تحقیق نشان داد که ۳۵/۱ درصد از پاسخگویان متأهل و ۶۴/۹ درصد مجرد هستند. از نظر تحصیلات، ۵۴/۱ درصد دارای تحصیلات زیر دیپلم، ۲۰/۳ درصد دیپلم، ۸/۱ درصد فوق‌دیپلم، ۵/۴ درصد لیسانس و ۴/۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند؛ در کل ۲/۷ درصد پاسخگویان از لحاظ تحصیلی بی‌سواد بوده که سؤالات پرسشنامه به‌صورت مصاحبه از آنها پرسیده شده است.

از نظر نوع شغلی نیز اکثریت پاسخگویان (۳۶/۵ درصد) شغل آزاد دارند؛ در حالی که ۱۳/۵ درصد در بخش دولتی فعالیت می‌کنند و ۲۵/۷ درصد بازاری هستند و ۴/۱ درصد نیز شغل خود را عنوان نکرده‌اند.

برای گروه‌های سنی، ۲۰/۷ درصد زیر بیست سال، ۱۶/۲ درصد بین بیست تا سی سال، ۲۹/۷ درصد بین سی تا چهل سال، ۲۰/۳ درصد بین چهل تا پنجاه سال و ۵/۴ درصد بالای پنجاه سال قرار دارند. از نظر درآمد، ۱/۴ درصد پاسخگویان درآمدی کمتر از سه میلیون تومان در ماه دارند. ۳۶/۵ درصد درآمدشان بین ۳ میلیون تا ۸ تومان و ۲۹/۷ درصد بین ۸ میلیون تا ۱۳ میلیون تومان است. در نهایت، ۱/۴ درصد بیش از ۱۳ میلیون تومان در ماه درآمد دارند.

۴-۱- یافته‌های توصیفی

یافته‌های این پژوهش مانند همه پژوهش‌های علمی در دو بخش توصیفی و استنباطی تنظیم شده است.

در یافته‌های توصیفی صرفاً به توصیف آماری متغیرهای پژوهش از نظر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و میانگین‌های مربوط به آنها اکتفا شده است و در بخش استنباطی نیز با آزمون فرضیات اصلی پژوهش به روش کمی یافته‌ها تحلیل و بررسی شده‌اند.

۴-۲- یافته‌های استنباطی

برای آزمون فرضیات استنباطی پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. بر اساس تحلیل این آزمون میزان تغییرات یک متغیر و اثرش در متغیر دیگر اندازه‌گیری می‌شود.

۴-۲-۱- فرضیه اول

میزان روان‌پریشی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱- خروجی تحلیل آماری ضریب همبستگی پیرسون رابطه بین میزان روان‌پریشی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی

برآورد	جامعه آماری	ضریب همبستگی
sig=۰/۰۰۰	N=۲۱۲	r=۰/۸۶۸**

میزان روان‌پریشی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی در پرسشنامه به سؤالات در طیف لیکرت با نمره ۱ تا ۵ مورد سنجش قرار گرفته است. با توجه به سطح سنجش دو متغیر در سطح فاصله‌ای، ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فوق مناسب به نظر می‌رسد. همچنین اعداد به دست آمده؛ یعنی سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (sig=۰/۰۰۰) و ضریب همبستگی پیرسون مثبت (**۰/۸۶۸=r) می‌توان این نتیجه گرفت که رابطه مستقیم و معنی‌داری بین میزان روان‌پریشی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی وجود دارد؛ یعنی هر چه میزان روان‌پریشی در افراد بیشتر باشد، میزان و ارتکاب جرایم جنسی نیز بیشتر می‌شود.

۴-۲-۲- فرضیه دوم

میزان خودکنترلی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۲- خروجی تحلیل آماری ضریب همبستگی پیرسون رابطه بین میزان خودکنترلی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی

برآورد	جامعه آماری	ضریب همبستگی
sig=۰/۰۰۰	N=۲۱۲	r=-۰/۶۶۷**

میزان خودکنترلی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی در پرسشنامه به سؤالات در طیف لیکرت با نمره ۱ تا ۵ مورد سنجش قرار گرفته است. با توجه به سطح سنجش دو متغیر در سطح فاصله‌ای، ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فوق مناسب به نظر می‌رسد. همچنین اعداد به دست آمده؛ یعنی سطح معناداری کمتر از ۵ درصد ($\text{sig}=0/000$) و ضریب همبستگی پیرسون منفی ($r=-0/667^{**}$) می‌توان این نتیجه گرفت که رابطه معکوس و معنی‌داری بین میزان خودکنترلی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی وجود دارد؛ یعنی هر چه میزان خودکنترلی در افراد بیشتر باشد، میزان و ارتکاب جرایم جنسی نیز کمتر می‌شود.

۴-۲-۳- فرضیه سوم

میزان سخت‌مزاجی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۳- خروجی تحلیل آماری ضریب همبستگی پیرسون رابطه بین میزان سخت‌مزاجی

در افراد و ارتکاب جرایم جنسی

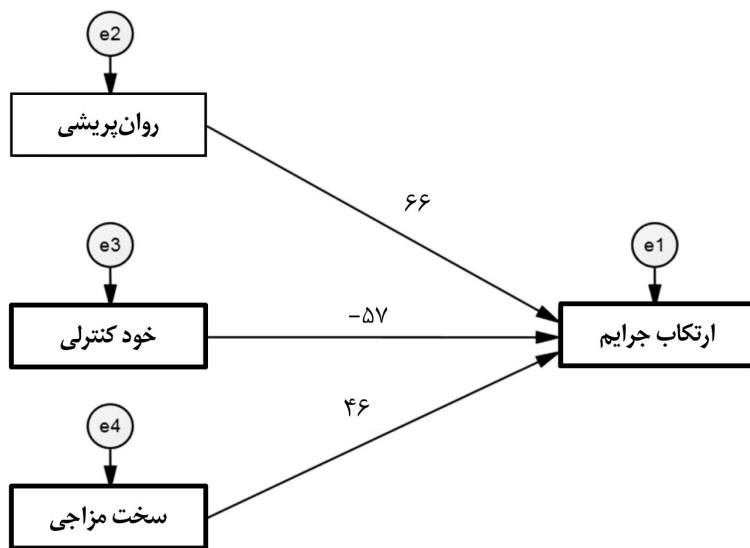
ضریب همبستگی	جامعه آماری	برآورد
$r=0/735^{**}$	$N=212$	$\text{sig}=0/000$

میزان سخت‌مزاجی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی در پرسشنامه به سؤالات در طیف لیکرت با نمره ۱ تا ۵ مورد سنجش قرار گرفته است. با توجه به سطح سنجش دو متغیر در سطح فاصله‌ای، ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فوق مناسب به نظر می‌رسد. همچنین اعداد به دست آمده؛ یعنی سطح معناداری کمتر از ۵ درصد ($\text{sig}=0/000$) و ضریب همبستگی پیرسون مثبت ($r=0/735^{**}$) می‌توان این نتیجه گرفت که رابطه مستقیم و معنی‌داری بین میزان سخت‌مزاجی در افراد و ارتکاب جرایم جنسی وجود دارد؛ یعنی هر چه میزان سخت‌مزاجی در افراد بیشتر باشد، میزان و ارتکاب جرایم جنسی نیز بیشتر می‌شود.

۵- آزمون مدل

علاوه بر استنباط آماری فرضیات پژوهش، برای اطمینان بیشتر، مدل پژوهش در قالب مدلی رگرسیونی تحلیل مسیر مورد آزمون قرار گرفته است. تحلیل مسیر، روشی آماری مبتنی بر تحلیل رگرسیون چند متغیری است که برای سنجش روابط متغیرها در یک مدل علی به کار می‌رود. در این روش، از ضریب بتای استاندارد رگرسیون جهت تعیین جهت و شدت روابط میان متغیرها استفاده می‌شود.

در تحلیل مسیر، مقادیر تأثیرگذار بین متغیرهای موجود در مدل برآورد شده و مفروضات موجود که دارای پشتوانه نظری هستند، بر اساس آمارهای به دست آمده مورد آزمون قرار می‌گیرند. این روش همچنین جهت و شدت روابط بین متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد. رابطه می‌تواند مستقیم یا مثبت، و یا معکوس و منفی باشد. در روابط مثبت، اثر متغیر مستقل باعث افزایش متغیر وابسته می‌شود و در روابط منفی، اثر متغیر مستقل باعث کاهش متغیر وابسته می‌گردد. در مدل زیر، رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته در مدل تحلیل مسیر به تصویر کشیده شده است.

مدل ۱- تحلیل مسیر رابطه بین متغیرهای مستقل و ارتکاب جرایم جنسی

با توجه به ضرایب به دست آمده در تحلیل مسیر، ضرایب مسیر که همان ضریب استاندارد شده رگرسیون هستند، اثر همه متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، ارتکاب جرایم جنسی معنادار است. با توجه به وجود رابطه خطی بین متغیرهای پیش‌بین (مستقل) با متغیر وابسته (ارتکاب جرایم جنسی)، متغیر مستقل روان‌پریشی با ضریب $0/66$ بیشترین تأثیر را بر ارتکاب جرایم جنسی دارد. به عبارتی، با توجه به مثبت بودن ضریب رابطه هرچقدر میزان روان‌پریشی در افراد بیشتر باشد، احتمال و پیش‌بینی ارتکاب جرایم جنسی نیز افزایش می‌یابد. در یک رابطه معکوس نیز که ضریب رگرسیونی $-0/57$ است، متغیر خودکنترلی با افزایش خود باعث کاهش ارتکاب جرایم جنسی می‌شود. در نهایت، متغیر مستقل سخت‌مزاجی با ضریب $0/46$ بر ارتکاب جرایم جنسی تأثیر مثبت و مستقیمی دارد.

نتیجه‌گیری

جرایم جنسی و ارتکاب به این جرایم نوعی جرم خشونت آمیز و تحقیر قربانی قلمداد می‌شود که از طریق زور و اجبار جنسی صورت می‌گیرد. ارتکاب به جرایم جنسی معمولاً برخلاف میل و رضایت قربانی صورت می‌گیرد و همیشه با فشار، ترس و نگرانی زیاد همراه است. حتی در شرایطی که زن به خاطر نارسایی ذهنی نتواند قضاوت عقلانی داشته باشد یا سن او پایین‌تر از سنی باشد که بتواند به رابطه جنسی رضایت دهد، بازهم تجاوز جنسی محسوب می‌شود و مستوجب کیفر خواهد بود. معمولاً تجاوز جنسی جرمی است که کمتر گزارش داده می‌شود؛ علت گزارش ندادن آن این است که قربانی احساس خجالت و گناه می‌کند، می‌ترسد بیشتر آسیب ببیند و باور دارد که در سیستم قضایی از او حمایت نمی‌شود؛ اما در موارد زیادی، مسائلی مانند اختلالات روانی دلیل مهمی برای ارتکاب به جرایم جنسی و تجاوز هستند. شواهد نظری و پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که اختلال‌های روانی اغلب با ارتکاب جرایم جنسی رابطه دارند و سطوحی مشخص از اختلالات، تبیین‌کننده ارتکاب به جرایم جنسی هستند. بر همین اساس، برای حل مسائل و مشکلات ناشی از ارتکاب جرایم جنسی، لازم است راهبردهای پیشگیرانه از این جرایم مورد توجه قرار گیرند. برای این منظور، یکی از مهم‌ترین راهبردهای پیشگیرانه، درمان اختلالات روانی در افراد با سابقه ارتکاب جرایم جنسی است.

هرچند می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که ارتکاب جرایم، به‌ویژه جرایم جنسی، از عوامل گوناگونی تأثیر گرفته و این عوامل از ویژگی‌های شخصیتی گرفته تا بهداشت روانی و حتی پایگاه اجتماعی را دربر می‌گیرند؛ اما در برخی موارد، ارتکاب جرایم جنسی ممکن است به‌عنوان یک معلول ناشناخته باقی بماند. برخی دلایل دیگر که می‌تواند ابتدا اختلالات روانی را افزایش دهند و سپس به ارتکاب جرایم جنسی منجر شوند، عبارت‌اند از: محیط نامساعد خانواده، وضعیت اقتصادی - اجتماعی والدین و ارضا نشدن نیازهای زیستی اولیه، میزان اضطراب و گرایش‌های روان‌نژندی در افراد. این عوامل می‌توانند وضعیت ارتکاب به جرایم جنسی را افزایش دهند. همچنین، تشدید مشکلات روان‌شناختی باعث می‌شود که بهداشت روانی افراد کاهش یابد و این روند تدریجی انحطاط‌گرایانه موجب بروز بزهکاری در افراد شود. این وضعیت به ترکیب مشکلات اجتماعی و نواقص روان‌شناختی منجر می‌شود و در صورتی که ساختارهای اجتماعی به آن توجه نکنند یا فرایندهای اجتماعی به‌درستی کار نکنند، بزهکاری در این افراد بیشتر می‌شود. از این‌رو، می‌توان نتیجه‌گیری نمود که بهداشت روانی مخرب، مشکلات شخصیتی و گرایش‌های روان‌نژندی، به‌عنوان عوامل مؤثر در بروز بزهکاری در افراد شناخته می‌شوند که در مباحث

نظری و پیشینه تحقیق نیز به آن پرداخته شده است. همچنین، از آنجایی که اختلالات شخصیت در حیطه‌های متفاوتی مطرح می‌شود، می‌توان عنوان نمود که مهم‌ترین اختلال شخصیت در مجرمان جنسی گرایش‌های ضداجتماعی، افسردگی و اختلال مرزی هستند. مجرمان جنسی به‌عنوان بخشی از بزهکاران محسوب می‌شوند که به علت ناهماهنگی‌های خانوادگی، از میزان گرایش‌های ضداجتماعی بالاتری برخوردار بوده و این وضعیت، جامعه‌ستیزی آنها را به سوی رفتارهای انحرافی سوق می‌دهد. عدم ثبات شخصیت و وضعیت نامناسب بهداشت روانی باعث می‌شود تا این افراد در اختلالات شخصیتی نمرات بالاتری را به خود اختصاص دهند؛ بنابراین، اختلال شخصیتی به‌عنوان علت‌های احتمالی ارتکاب جرایم جنسی محسوب می‌شوند.

پیشنهادهای

- باید از روش‌های روان‌شناختی و شیوه‌های آموزشی بهداشت روانی استفاده کرد تا به این وسیله به بهبود وضعیت روانی مجرمان جنسی کمک شود و اختلال شخصیتی آن‌ها کاهش یابد.
- به شیوه‌های پیشگیری از بروز اختلال شخصیت در مجرمان جنسی توجه نموده و تلاش شود تا در صورت بروز مشکلات خانوادگی، شیوه‌های مقابله مسأله‌مدار به کار گرفته شوند.
- باید از شیوه‌های کاهش افسردگی استفاده کرد و روش‌های شناختی مقابله با افکار منفی را به مجرمان جنسی در گروه‌های خودیاری آموزش داد تا بدین ترتیب میزان افسردگی و گرایش‌های ضداجتماعی و مرزی این افراد کاهش یابد.
- استفاده از شیوه‌های ورزش درمانی می‌تواند مؤثر باشد. باید تلاش شود با به‌کارگیری روش‌های کاهش هیجانات و تخلیه هیجانی در محیط‌های ورزشی، میزان افسردگی مجرمان جنسی کاهش یافته و مهارت‌های اجتماعی به آن‌ها آموزش داده شود؛ این اقدام در نهایت موجب افزایش سازگاری اجتماعی خواهد شد.

فهرست منابع

الف) منابع فارسی

- پورافکاری، نصرت‌الله. فرهنگ جامع روان‌شناسی - روان‌پزشکی انگلیسی - فارسی. جلد ۱ و ۲. تهران: چاپ نوبهار. ۱۳۹۱.

- حاجی ده‌آبادی، محمدعلی و مجتبی یاسینی نسب. «مقایسه خودکنترلی از منظر هیرشی و فیض کاشانی با تأکید بر محجّه البیضا». پژوهش تطبیقی حقوق اسلام و غرب، ۳۴ (۱۴۰۱)، ۱۵۰-۱۱۹.

https://csi.w.qom.ac.ir/article_1980.html

- دیباجی شیشوان، سمیرا، رویا دیباجی شیشوان و سعید رادمد. «جرائم جنسی؛ اختلال روانی یا انحراف اجتماعی؟». کنفرانس آسیب‌شناسی، ریشه‌یابی و ترمیم در روان‌شناسی. شیراز. ۱۳۹۳.

<https://civilica.com/doc/299889>

- رحیمی نژاد، اسمعیل. جرم‌شناسی. چاپ چهارم. تبریز: انتشارات فروزش. ۱۳۹۵.
- سماواتی پیروز امیر و زهرا داستان. «مبتلایان به اختلال شخصیت ضد اجتماعی، مجرم یا بیمار». حقوق پزشکی. ۲۴، ۷ (۱۳۹۲)، ۱۹۱-۱۷۱.

<https://ijmedicallaw.ir/article-1-118-fa.html>

- علیوردی نیا، اکبر و عرفان یونسی. «تأثیر میزان خودکنترلی بر ارتکاب جرم در میان دانشجویان». راهبرد فرهنگ. ۲۶ (۱۳۹۳)، ۱۱۸-۹۳.

https://www.jsfc.ir/article_15127.html

- غلامی، نبی‌اله، رهنورد واقف، مهرداد و سلطانی، سکینه. «تحلیل علت‌شناختی جرم تجاوز به عنف از منظر روان‌شناسی». پژوهش‌های حقوقی، ۴۰ (۱۳۹۸)، ۳۲۶-۲۹۷.

https://jlr.sdil.ac.ir/article_104237.html

- فتحی، مرضیه، زاهدی، عبدالوحید و صابری، سید مهدی. «واکاوی جرم‌شناختی موارد اختلالات انحرافی جنسی ارجاع شده به کلینیک‌های تخصصی روان‌شناسی شهر تهران». تحقیقات حقوقی، در لیست انتشار (۱۴۰۳).

https://lawresearchmagazine.sbu.ac.ir/article_104703.html

- قراچه‌داغی، مهدی. بهداشت روانی. تهران: انتشارات ارسباران. ۱۳۷۶.
- میرزایی، محمدرضا. آسیب‌شناسی اجتماعی. تهران: انتشارات انجمن مبارزه با بیسوادی. ۱۳۷۵.

ب) منابع خارجی

- American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders:

DSM-5-TR. 5th ed. Arlington, VA: American Psychiatric Association, 2022.

- Boccio, Cashen M., and Kevin M. Beaver. "The Influence of Psychopathic Personality Traits, Low Self-Control, and Nonshared Environmental Factors on Criminal Involvement". *Youth Violence and Juvenile Justice*, 16.1 (2018), 37-52. <https://doi.org/10.1177/1541204016684176>

- Brown, W. "Personality, and Crime. The Encyclopaedia of Crime and Punishment". (2016).

- Calabrese, Jordan, and Yasir Al Khalili. "Psychosis". National Library of Medicine, National Center for Biotechnology Information, 2023.

- DeLisi, Matt, Bryanna H. Fox, Matthew Fully, and Michael G. Vaughn. "The Effects of Temperament, Psychopathy, and Childhood Trauma among Delinquent Youth: A test of DeLisi and Vaughn's Temperament-based Theory of Crime". *International Journal of Law and Psychiatry* 57 (2018), 53–60. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2018.01.006>

- Dos Santos, Margarida Amorim, Josefina Maria de Freitas e Castro, and Carla Sofia de Freitas Lino Pinto Cardoso. "The Moral Emotions of Guilt and Shame in Children: Relationship with Parenting and Temperament". *Journal of child and family studies* 29.10 (2020), 2759-2769. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01766-6>

- Fariba, Kamron A., Vikas Gupta, Tyler J. Torrico, and Ethan Kass. *Personality Disorder*. Treasure Island, FL: StatPearls Publishing LLC, 2024.

- Forrest, Walter, Carter Hay, Alex O. Widdowson, Michael Rocque. "Development of Impulsivity and Risk-Seeking: Implications for the Dimensionality and Stability of Self-Control", *Criminology* 57.3 (2019), 512-543. <https://doi.org/10.1111/1745-9125.12214>

- Foulds, James, Joseph Boden, John Horwood, Roger Mulder. "High Novelty Seeking as a Predictor of Antisocial Behaviour in early Adulthood". *Personality and mental health* 11. 4 (2017), 256-265. <https://doi.org/10.1002/pmh.1393>

- Jones, Daniel N., and Robert D. Hare. "The Mismeasure of Psychopathy: A Commentary on Boddy's PM-MRV". *Journal of Business Ethics*, 138 (2016), 579-588. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2584-6>

- Mata, Rui, Renato Frey, David Richter, Jürgen Schupp, and Ralph Hertwig. "Risk Preference: A View from Psychology", *Journal of Economic Perspectives*, 32. 2 (2018), 155-172. <https://doi.org/10.1257/jep.32.2.155>

- Sleep, Chelsea E., Donald R. Lynam, and Joshua D. Miller. "A Comparison of the Validity of Very brief Measures of the Big Five/Five-Factor Model of Personality". *Assessment* 28. 3 (2021), 739-758. <https://doi.org/10.1177/1073191120939160>

- Tharshini, N. K., and Fauziah Ibrahim. "Faktor-faktor berisiko yang menyumbang kepada tingkah laku devian: Satu kajian ulasan sistematik: Risk factors that contribute towards deviant behavior: A systematic review". *Perspektif Jurnal Sains Sosial dan Kemanusiaan* 12.1 (2020), 28-38.

This Page Intentionally Left Blank